

*Хмара М.П.**

РОЛЬ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНИХ КЛАСТЕРІВ В ГЛОБАЛЬНОМУ ПОДІЛУ ПРАЦІ

Кластери є основою економіки всіх промислово розвинених країн світу. Вони підвищують продуктивність праці, прискорюють темпи впровадження інновацій на виробництві, сприяють конкурентоспроможності різних галузей економіки, не вимагають значних коштів та складаються з різних ініціатив, спрямованих на стимулювання учасників для співпраці. Мета створення кластера полягає у забезпеченні економічного розвитку та підвищенні конкурентоспроможності продукції або послуг його учасників на ринках. Створення високотехнологічних кластерів винятково важливо для переходу економіки на інноваційний шлях розвитку, що вимагає постійних контактів учасників інноваційного процесу, дозволяє коректувати наукові дослідження, дослідно-конструкторські розробки й виробничий процес. Така взаємодія має свої особливості, обумовлені корпоративними інтересами, які забезпечують інноваційну інтеграцію будь-яких організацій незалежно від їхньої величини.

У світовій практиці існують різні способи активізації інноваційного середовища в економіці країни, наприклад: формування розвинутої інноваційної інфраструктури (технопарки, бізнес-інкубатори, регіональні інноваційні фонди), створення мережі трансферту технологій, пряма й непряма фінансова підтримка інноваційних проектів, а також кластерний підхід при реалізації інноваційної політики. Існує безліч прикладів, які доводять, що в сучасній економіці основними учасниками конкурентної боротьби поступово стають не окремі підприємства, а кластери за участю малих, середніх та великих підприємств. У наш час популярність кластерного підходу така, що великі транснаціональні компанії при розміщенні виробництв вибирають за інших рівних умов ті регіони, у яких сформовані кластери постачальників.

Бізнес-середовище країн Європейського Союзу має певні вигоди від розвитку кластера та багато в чому залежать від особливостей останнього, але узагальнено переваги можуть складатися в зниженні витрат у поточній діяльності, підвищенні гнучкості й конкурентоспроможності при створенні нових продуктів, технологій, освоєння нових ринків. У свою чергу, підвищення ефективності діяльності підприємств кластера повинно збільшити базу оподаткування території, також відбувається покращення кадрової інфраструктури; з'являється інфраструктура для досліджень та розробок; знижуються витрати; з'являються можливості для більш успішного виходу на міжрегіональні й міжнародні ринки.

Переваги, які отримує регіональна влада при реалізації кластерного підходу, полягають в тім, що кластер дозволяє сфокусувати увагу на проблемах та перевагах економіки країни. Керівні органи кластерних установ, до яких входять представники владних структур, одержують доступ до різноманітної й концентрованої інформації про діяльність підприємств, стану даного сектора економіки, ринку трудових ресурсів, що істотно зменшує

* к.е.н., м.н.с., кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

обсяг аналітичної роботи, яка здійснюється органами влади, збільшуючи рівень її вірогідності. Що стосується бізнес-структур, то їх переваги пов'язані з істотним зниженням бар'єрів виходу на ринки збуту продукції й поставок сировини та матеріалів, робочої сили, зниженням витрат за рахунок ефекту масштабу, що проявляється при кооперації виробників та споживачів.

Кластер надає підприємцям нові можливості для систематизації виникаючих проблем, вибору шляхів їхнього подолання. Взаємодія з регіональною й муніципальною владою дозволяє знайти методи й кошти для вирішення тієї частини з них, які лежать у сфері компетенції регіону. Використовуючи вплив та авторитет кластера, бізнес та регіональна влада спільно можуть шукати шляхи найбільш ефективного просування своїх ініціатив через федеральні структури, включаючи підготовку законопроектів та лобіювання на федеральному рівні проходження регіональних та галузевих ініціатив. Таким чином, з кожним роком частка високотехнологічних підприємств у промислово розвинутих країнах збільшується.

Література

1. Гжебик М. Кластер як шанс розвитку області / Гжебик М., Каліщак Л. // Соц.- екон. пробл. сучас. періоду України. — 2008. — Вип. 3. — С. 393-400.
2. Ковальова Ю.М. Механізм регулювання соціально-економічного розвитку регіону на основі формування кластерів / Ковальова Ю.М. // Актуал. пробл. економіки. — 2008. . — N 4. — С. 179-187.
3. Ларина Н.И. Региональные кластеры и территориально-производственные комплексы как форма территориальной организации производства / Ларина Н.И. // Регион: экономика и социология. - Новосибирск, 2007. - №4. - С. 126-138.